

לקח מהפרשה

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת..." (וי' כ')

לפי חז"ל (ערכין טו') נגעים באים על חטא לשון הרע. בעולם העכשווי, אחד הערכים ה"מקודשים" ביותר הוא חופש הדיבור. המעז לכפור בעיקרון זה, אחת דתו להימנות בין מורדי האור ואויבי הקידמה. לכן, כיום קשה מאד להבין כיצד ניתן להגביל אנשים בדיבורם. אולם אנו נאמנים לאמונתנו, ואיסוריה יישארו בתוקפם לעד. משום כך, חובה עלינו להיזהר, לבקר את מוצא פינו ולחפש דרכים כיצד להימנע מחטאי הלשון.

לא שתיקה מבקשת מאיתנו התורה, אלא ביקורת קפדנית על מוצא פינו. לא הדיבור הוא האסור, אלא הדיבור החופשי נטול הרסן, נגדו יש להתקומם. אחד המניעים הבולטים ביותר, הגורמים לבני אדם לדבר לשון הרע הוא מציאותם של הפגמים העצמיים, שמהם מנסים, כביכול, לברוח על ידי הטלת דופי באחרים. במקום לנסות לתקן את מומיו עצמו, מנסה הרכלן להוכיח שהאחרים הם הלוקים במום זה.

אמרו חכמים: "כל הפוסל – במומו פוסל" (קידושין ע:). לעומתו, אדם ששלמות אישיותו מעסיקה אותו, אינו מתעסק בחיפוש מומי אחרים. ביקורת על אחרים מצביעה על גורם לקוי באישיותו של האדם, על חוסר שביעות רצון עצמית ועל תחושת תיסכול. בעיות אלו גורמות לאדם לחשוב כי מסוגל הוא למצוא להן פתרון על ידי גילוי פגמי אחרים.

אם ישכיל האדם להבין, שהדברים שהוא מוציא מפיו חושפים את נגעי עצמו, יתכן שיסיק שכדאי לו לחדול מכך. אם יכיר בכך שתוויות הגנאי שהוא מדביק על אחרים, מטביעות את חותמן עליו עצמו, שפיו ולשונו משמשים כאשנב שדרכו ניתן להתבונן בנעשה בלבו פנימה, הרי שידיעה זו עשויה להיות אמצעי ריפוי מצוין לפגמים שבו.

מניע נוסף לדיבורים אסורים הוא תחושת הגאווה והיהירות. הערכה עצמית מופרזת עלולה למצוא לעצמה פורקן באמצעות דיבור לשון הרע.

הגאווה רואה את עצמו במעמד כה נישא, עד שהוא חש ש"תפקידו" לחשוף מומי אחרים ולבקרם. לדעתו, תחושת העליונות נותנת לו עמדת כוח, שממנה הוא מסוגל לשפוט את כולם.

הניסיון מלמד שמעמד החברתי של 'בעלי הלשון' הוא רעוע ביותר. החברה סולדת מקרבתם, כי לא ניתן לסמוך עליהם. היום הם מטילים שיקוצים בפלוני, ומחר הם עלולים לעשות זאת לידידיהם. מי ירצה אפוא בקרבתם? ההקפדה על לשוננו עשויה לסייע לנו לבנות חברה אנושית בריאה ולהגיע לפסגות רוחניות ואנושיות כאחד.

(מתוך אתר ערכים ילחביב)

פינת ההלכה

מהלכות קדושת בית הכנסת

א בתי כנסת ובתי מדרש נקראים בנביא "מקדש מעט", (יחזקאל י"א ט"ז) ויש בהם קדושה. ב: בגלל קדושת בית הכנסת צריך לנהוג ולהתנהג בתוכו בצורה מכובדת. ג: קדושת בית הכנסת באה לידי ביטוי בדברים הבאים:

- ההתנהגות בתוכם תהיה בכובד ראש.
  - הישיבה בבית הכנסת צריכה להיות באימה וביראה.
  - לשמור על ניקיון בית הכנסת, ולנקות אותו מלכלוך מצטבר.
  - להדליק בו 'נר תמיד', נר/נורה קבועה הדולקת יום ולילה.
  - אסור לדבר בבית הכנסת שיחה בטלה, שחוק וקלות ראש.
  - אסור לאכול ולשתות בבית הכנסת. (למעט כיבוד שמחלקים בשיעורים, בסיום מסכת וכדומה).
  - צריך לבא לבית הכנסת בלבוש מכובד, ואין להיכנס לתוכו בלבוש פרוץ ולא צנוע.
  - אסור להשתמש בבית הכנסת כמעבר וכקיצור דרך.
  - אסור להשתמש בבית הכנסת כמחסה מפני גשם או שמש.
  - אסור לעשן בבית הכנסת, (גם אם יש לארון קודש שתי פרוכות).
  - לא ראוי לשבת בבית הכנסת רגל על רגל.
  - אין לקרא עיתונים - גם עיתונים חרדים - בבית הכנסת.
- אסור לישון או לערוך בבית הכנסת הרצאות או חוגים בנושאים שאינם תורניים.

חכמת חיים: (מהספר שימחליה)

'אל תנסה לשנות את העולם, אך הזהר לבל ישנה הוא אותך.'

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או

או בהרת..." (וי' כ')

לפי חז"ל (ערכין טו') נגעים באים על לשון הרע.

ונשאלת השאלה: מדוע בימים הראשונים שהיו האנשים שלמים וטובים, היו מקר נגעים, וכיום שרבו מספרי לשון הרע, כנ שאין מצורעים? וההסבר הוא:

הנגעים הם אות למחלה החבויה בנפ האדם פנימה, על עוונות שנשתרשו בו, ומשמשים סימן אזהרה וקריאה לתשוב וטהרה. ולא כל זמן ולא כל איש ראויים וזהו 'אדם' כי יהיה בעור בשרו - אתם כ 'אדם' ואין מכחשי ה' קרויים אדם. 'כי בעור בשרו שאת או ספחת' סימן שבתו פנימה לא הכל בסדר. אבל אצל עוברי ע אשר עיקרם ושורשם טומאה, אין טומא עושה רושם, כי 'מין במינו אינו חוצץ', ו תמיד ניכר רישומם של כוחות הטומאה בזמנים שהאנשים שלמים וטובים.

ולכן - 'והיה בעור בשרו לנגע צרעתי' - לשון שמחה. שמחה לאדם איש המעל שעוונותיו עושים בו רושם, והטומאה נז ממנו החוצה מפני הקדושה...

(על פי אלשיך)

להיות עצמאי

אחד הכלים שעלינו להקנות לילד מילדות, (ולהגדיל את המינון עם הזמן...) זה עצמאות. (קל לכתוב וקשה לבצע...). אנו כהורים רוצים מאוד לעזור לילדים שלנו: לחסוך מהם התמודדויות ולעשות עבורם. (להסיע, לדבר עם המורה...)

הצורך הזה נובע מכמה סיבות:

- א: הם יאלצו להתמודד כשיגדלו, אז למה להתחיל מעכשיו?
- ב: הצורך שלנו כהורים להעניק, לתת ולסוכך.
- ג: לנו כהורים זה ייקח רק שתי דקות, חבל על הזמן שלהם.
- ד: לא נעים לכתוב אבל זה מאוד נעים לנו שהילדים תלתיים בנו ואי אפשר בלעדינו.

ה: אנו לא כל כך סומכים עליהם ובטוחים שנעשה זאת טוב יותר. כל אלו סיבות טובות. אך מנגד כשאנו דוחפים את הילד להתמודדות עצמית, אנו מפתחים אצלו את שיקול הדעת, את חוש האחריות, גורמים לו להרגיש סיפוק, מעצימים את אישיותו ומחזקים בו את האימון בעצמו.

מה נכון לעשות? לחנך לעצמאות או לתלות?

לשאלה זו אין תשובה ברורה, ואין כללים מתי וכמה לתת עצמאות. אבל המודעות לזה חשובה מאוד. יש לאפשר לילד בהתאם לגילו ואישיותו להחליט ולהתנסות בנושאים מסוימים, בתנאי שזה לא מסכן את בריאותו והפיזית והרוחנית. וגם אם הילד יטעה, או לא יצליח במשימה, לא נורא! כי רק מי שטועה לומד. זהו שכר הלימוד של בית הספר של החיים.

בהצלחה ושבת שלום,

שושנה.

סיפור לשבת

מה אמרתי בסך הכול!?

רבי ישראל מאיר הכהן, הקרוי 'החפץ חיים' יצא בלוויית רב אחד למסע לדבר מצווה. בדרכם סרו לפונדק כדי לסעוד את לבם. בעלת הפונדק זיהתה מיד את שני האישים, הושיבה אותם ליד שולחן מיוחד, ודאגה שישרתו אותם כראוי. כאשר סיימו השניים את הסעודה, ניגשה אליהם ושאלה: "כיצד מצא חן בעיניכם האוכל שלי?" "טוב מאד", השיב מיד 'החפץ חיים'. "ומה אתם אומרים?" פנתה אל הרב השני. תשובתו לא איחרה לבוא: "די טוב, אך היה מלוח מדי".

אך שמעה זאת האישה ומיד פנתה לעבר המטבח. 'החפץ חיים' החוויר והיה נסער מאד. "אינני יכול להאמין! כל ימי נמנעתי מלדבר ומלשמוע לשון הרע, מדוע אפוא אירע עתה ששמעתי דיבורי לשון הרע? באם הייתי יודע זאת מראש, לא הייתי יוצא לדרך".

כשראה הרב את תגובתו החריפה של 'החפץ חיים', נבהל: "וכי מה אמרתי בסך הכול, מה היה נורא כל כך בדבריי?! אמרתי שהאוכל היה טוב, ורק הוספתי שמן הראוי היה להפחית מעט מלח!"

"אינך יודע להעריך כראוי את כוחן של מילים", השיב 'החפץ חיים' בקול בוכים. "יתכן והטבחית הינה אלמנה ענייה הזקוקה לעבודתה. בגלל דבריך, תאשים אותה בעלת הבית בכך שהאוכל היה מלוח. האלמנה הענייה תכחיש את דבריה כדי להגן על עצמה, ותאמר שהיא לא שמה מלח, ואפילו טעמה את המאכלים לפני שהגישה אותם".

"ואז", המשיך 'החפץ חיים' ואמר, "בעלת הבית תאשים אותה בשקר ותאמר לה: "האם הינך 'חושבת שהרבנים שקרנים?! את היא זו ששיקרת!" הן תתווכחנה, ובעלת הבית תתרגז עד כדי כך שהיא תפטר את המבשלת המסכנה, והיא תישאר מחוסרת עבודה".

"ראה נא לכמה עבירות גרמת" הוסיף 'החפץ חיים': דיברת לשון הרע, גרמת לבעלת הבית ולי לשמוע לשון הרע, גרמת לבעלת הבית לחזור על דברי הלשון הרע בפני המבשלת, זהו כבר חטא של רכילות, גרמת שהטבחית תשקר, בגללך ציערה בעלת הבית אלמנה וגרמת לריב בין אנשים".

הרב הגיב בשקט: "דומני שיש כאן גוזמה גדולה! לא יתכן שהמילים שאמרתי יגרמו לכל זאת!" "הבה נלך למטבח וניווכח".

בפתחם את דלת המטבח, הבחינו בטבחית, אשר עמדה כשהיא מוחה דמעות מעיניה. הרב החוויר, חש אל הטבחית, התנצל על הנוק והצער שנגרמו לה, והתחנן בפניה שתסלח לו. לאחר מכן פנה אל בעלת הבית וביקש בתחינה שתסלח לטבחית ותניח לה להמשיך בעבודתה. ואף תשלום הציע לה, ובלבד שלא תפטר את הטבחית.

בעלת הפונדק שהייתה אישה טובה ונדיבה הסכימה לכך: "בודאי, בודאיי", אמרה, "המשך עבודתה אצלי אינו מוטל בספק. רק רציתי שהיא תדע שצריכים להיות זהירים. היא טבחית מעולה".

(עפ"י להבין)